

Yerel ve Kırsal Kalkınma Uzmanlık Eğitimi Sertifika Programı Değerlendirme Raporu

21 Ağustos –25 Ağustos 2017

Hazırlayanlar:

Sena Uzun, Murat Bayramoğlu

Giriş

Bu rapor, bu yıl dördüncüsünü 21 Ağustos –25 Ağustos 2017 tarihleri arasında Hüsnü M. Özyeğin Vakfı ve Özyeğin Üniversitesi işbirliğiyle düzenlediğimiz “Yerel ve Kırsal Kalkınma Uzmanlık Eğitimi Sertifika Programı’na katılanların değerlendirmelerini yansıtmaktadır. Rapor, önümüzdeki yıl düzenlenecek sertifika programının daha etkin ve verimli geçmesi amacıyla değerlendirilecektir.

Sertifika programımıza Kalkınma Bakanlığı, Kalkınma Ajansları ve Belediyeler başta olmak üzere, yerel ve kırsal kalkınma alanının başat aktörleri olan kurumların çalışanları ilgi göstermişlerdir.

Katılımcı Kurum / Kişi	Sayı
Ahiler Kalkınma Ajansı	3
Çukurova Kalkınma Ajansı	3
Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı	10
Dicle Kalkınma Ajansı	4
Güney Ege Kalkınma Ajansı	1
İzmir Kalkınma Ajansı	1
Kalkınma Bakanlığı	2
GAP Bölge Kalkınma İdaresi	1
Alacer Gold	2
Çayeli Bakır İşletmeleri	4
Sakarya Belediyesi	3
Van Büyükşehir Belediyesi	2
Şile Belediyesi	2
Madenli Belediyesi	3
Bireysel	3
STK	1
Toplam	45

Sertifika programımıza eğitmen olarak katılan, deneyimlerini aktaran akademisyenler, sivil toplum kuruluşu ve üretici örgütlerinin temsilcileri ülkemizin kendi alanlarında referans gösterilen kişileridirler.

Kişi	Kurum
Yrd. Doç. Dr. Alper Yağcı	Özyeğin Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent Gülçubuk	Ankara Üniversitesi
Can Tabakoğlu	Şile Belediye Başkanı
Cemal Candaş	Eğitimci
Dr. Derya Nizam Bilgiç	İzmir Ekonomi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Faik Gür	Özyeğin Üniversitesi
Halil Agah	TEPAV Program Danışmanı
Halis Özsoy	Erzurum Uzundere Belediye Başkanı
İlhan Koçulu	Boğatepe Çevre ve Yaşam Derneği Başkanı
Kiraz Doğan	Mimar Sinan Üniversitesi

Mustafa Bektaş	Kırsal Kalkınma ve Kırsal Turizm Gönüllüsü
Mustafa Pala	Obasya Turizm Geliştirme ve Kooperatifi Başkanı
Yrd. Doç. Dr. Ozan Zengin	Ankara Üniversitesi
Pervin Çoban Savran	Sarı Keçililer Derneği Başkanı
Rıfat Dağ	Türkiye Kalkınma Vakfı Başkanı
Dr. Suzan Kantarcı Savaş	Kırklareli Üniversitesi
Ünal Örnek	OR-Koop Yöneticisi

Katılımcılar programı, 3 başlık altında hazırlanmış anket sorularına en düşük 1 ve en yüksek 5 puan vererek değerlendirmişlerdir. Ayrıca "genel değerlendirmede" sorulan açık uçlu sorulara yazılı ve sözlü cevaplar vererek görüşlerini bildirmişlerdir. Katılımcının 30'u değerlendirme formunu doldurmuş, değerlendirmeler bu sayı dikkate alınarak yapılmıştır.

Eğitimin İçeriği Hakkındaki Görüş ve Değerlendirmeler:

Eğitimin içeriği başlığı altında katılımcılara 9 soru sorulmuştur. Tablo 1'de verilen puanların ortalamalarına bakıldığında, eğitim içeriğinin katılımcılar tarafından tatmin edici bulunduğu görülmektedir. Eğitim süresince öğrenilenlerin, çalışma yaşamına uygulanabilirliğine verilen puanlarının ortalaması 4.52'tür. İşlenen konulara ilişkin uzmanların verdiği mesajlar %87 oranında açık anlaşılır bulunmuştur. Panellerin anlatılan konuları somutlaştırmada yeterli olduğu gözlemlenmektedir; ancak verilen örnekler ve yapılan uygulamaların çeşitliliğini geliştirmeye açıktır. Paneller ve panelistlerin eğitime büyük katkı sağladığı görülmektedir. Eğitimin içeriği ile ilgili beklentiler karşılanmıştır. Eğitimin süresi ve katılımcıların kendi katkılarından memnuniyeti noktalarında verilen puanların ortalaması 3.83 olarak görülmektedir. Değerlendirme sonucunda bundan sonraki eğitimlerde zaman/içerik yoğunluğunun hafifletilmesi ve katılımcıların eğitimde daha aktif olması için daha etkin araçların kullanılması anlamlı olacaktır.

Eğitimin İçeriği	Ortalama
İş yaşamımda kullanabileceğim yeni bilgi ve beceriler edindim.	4,52
Konuya ilişkin verilen mesajlar açıktı.	4,35
Örneklerin ve uygulamaların çeşitliliği yeterliydi.	4,06
Kullanılan görsel ve işitsel materyaller öğrenmeyi kolaylaştırdı.	4,35
Panel konuları ve panelistlerin konuşmaları işlenen konularla ilişkiliydi.	4,55
Paneller anlatılanların somutlaştırılması için yararlıydı.	4,45
Eğitimin içeriği ile ilgili beklentilerim karşılandı.	4,19
Eğitimin süresi yeterliydi. Eğitimin takvim ve zamanlamasından memnunuz.	3,9
Eğitime kendi katkımdan memnunuz.	3,77

1- Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum

Eğitmenler ve Panelistler Hakkındaki Görüş ve Değerlendirmeler

Eğitmenler ve panelistler başlığı altında sorulan sorulara verilen puanların ortalamaları tüm sorular için 4 puanın üzerindedir. Tüm eğitmenlerin tecrübelerini eğitime yansıtıbdıkları, bilgilerini net ve açık biçimde aktarabildikleri, katılımcılarla iletişim kurabildikleri, sorulara olumlu yaklaşıkları, dikkatleri konuya yoğunlaştırabildikleri ve katılımı teşvik ettikleri düşünülmüştür.

Eğitmenler ve Panelistler	Ortalama
Konu ile ilgili tecrübelerini eğitime yansıtıbdılar.	4,26
Bilgilerini net ve açık Şekilde aktarabildiler.	4,29
Katılımcılarla iletişim kurabildiler.	4,58
Sorulara olumlu yaklaşıp cevaplamaya önem verdiler.	4,65
Katılımcıların dikkatlerini konuya yoğunlaştırabildiler.	4,32
Katılımı teşvik ettiler.	4,35

1- Kesinlikle Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum

Eğitim Ortamı Hakkındaki Görüş ve Değerlendirmeler

Eğitim ortamının teknik altyapısı katılımcılar tarafından yeterli görülmüştür. Ayrıca eğitimler süresi dışında yararlandıkları ikram, ağırlama, konaklama ve yemekleri beğenmişlerdir.

Eğitim Ortamı	Ortalama
Eğitimlerdeki oturma düzeninden memnun musunuz?	4,68
Panellerdeki oturma düzeninden memnun musunuz?	4,61
Ses sisteminden memnun musunuz?	4,68
Çalışma alanları ve olanaklarından memnun musunuz?	4,81
İkram ve ağırlamadan memnun musunuz?	4,74
Konaklamadan memnun musunuz?	4,58
Yemeklerden memnun musunuz?	4,55

1- Memnun Değilim, 5- ok Memnunum

Genel Görüş ve Değerlendirmeler:

Yapılan anketlerde katılımcılara eğitimde olumlu gördükleri ve geliştirilmesi gerektiğini düşündükleri konular da belli başlıklar altında açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevaplar ışığında ortaya çıkan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

1. Eğitim programında özellikle ilgi çeken konu başlıkları nelerdi?

Eğitim programında panellerin, iyi uygulama örneklerin, kırsal kalkınma, kırsal turizm ve coğrafi işaretler gibi konu başlıklarının katılımcıların daha fazla ilgisini çektiği görülmüştür.

Katılımcıların çoğunun panelistlerin başarı öykülerini aktarmalarının, teorik eğitimi somutlaştırdığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Bunun yanında alanında uzman eğitimcilerin kendi deneyimlerinden de yola çıkarak aktardıkları sürdürülebilir kırsal kalkınma, kırsal turizm ve coğrafi işaretler konularının katılımcıların bakış açılarını genişlettiği anlaşılmaktadır.

2. Eğitimin kişisel ve mesleki gelişiminiz açısından en çok faydalandığınız yönleri nelerdir?

Katılımcılar teknik gezileri ve atölye çalışmalarını oldukça yararlı bulmuş, saha çalışması deneyimine sahip, yerel toplulukların bir parçası olan panelistlerin tecrübe paylaşımlarını çok değerli bulduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca eğitimin kendilerine yeni bir vizyon çizdiğini söylemiş; Türkiye'den ve dünyadan örneklerin tartışılması, konularla ilgili son gelişmelerin aktarılmasının yetkinliklerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların sık sık değindiği bir diğer konu ise eğitimcilerin farklı bakış açılarını yansıtmalarının dinleyicilerin gelişimine olan katkısıdır.

Katılımcılar tarafından yazılanlara örnekler:

- İyi uygulama örneklerinin (örneğin İlhan Bey'in köyü- Kars kaşarı) çalıştığımız bölgede uygulanabilir olması.
- Farklı görüşlerin (Örneğin Kiraz Hanım'ın yaklaşımı) ufuk açması
- Kırsal turizm boyutunda tez çalışması yapmış biri olarak bu konunun işlenmesinden faydalandım. Farklı daldan hocalar ile tanışmak ve dinlemek buna etken oldu.
- Kırsal kalkınmanın her bölge için ayrı planlanması gerektiği. Örgütlenmenin her bölge için ayrı planlanması gerektiği. Bunların bir bütün olarak değerlendirilmesi benim en çok faydalandığım alanlar oldu
- Kavramsal literatürümü geliştirdim. İlgili kontaklar yakaladım.
- Kırsal kalkınmada tarım ve kırsal turizmden başka alternatif model var mı? Eğitim sadece bu iki konuya yoğunlaştı. Biz de araştırma gereği duyacağız.
- Kırsal kalkınma hakkında deneyim ve bilgilerin yeterince paylaşılması, mevcut sorunların konuşulup çözüm arayışına gidilmesi
- Alanında uzman farklı bakış açılarına sahip olabilen kişilerin çalışmalarını aktarmaları. Bunun yanı sıra bu kişiler ile tanışmak ve kontak kurabilmek. Derslerde ve panellerde işlenen konuların somut çıktılar içermesi
- Bulduğum yöre ve şirketimizin vizyonuna katkı sağlayabilecek bir birikim ile dönüyorum
- Kooperatifleşme konusuna oldukça değinildi. Bu konudan fazlasıyla yarar sağladım. Daha fazla bahsedilseydi çok daha iyi olabilirdi. Kırsal turizm konusunda bilgilendirme çok yararlı oldu. Alpullu Şeker Fabrikası'nın ziyaret edilmesinin çok önemli ve yararlı olduğunu düşünüyorum.
- İş anlamında kafamda geleceğin oluşmasına katkı sağladı tabii gerçekleştirebilsem. İlerde yapacağım, katkı sağlayacağım işleri belirledim.

3. Eğitim programının en güçlü 3 yanını ve geliştirilmeye açık 3 yanını belirtiniz.

Organizasyonun başarılı uygulanması, eğitimin interaktif olması, deneyimli akademisyenlerin eğitim vermesi, örnek uygulamalar, program içeriğinin zenginliği katılımcılar tarafından programın güçlü yanları olarak görülmüştür. Kampüs ortamı ve sağlanan imkanların eğitim programı için uygun olması da beğenilen yönlerden olmuştur.

“Güçlü yönler” hakkındaki katılımcıların formlarına yazdıkları aşağıda verilmiştir:

- Birbirini tamamlayıcı konu ve katılımcıların yer alması
- Karşıt fikirlere yer verilmesi
- Yerinde görmek ve gezilerle eğitimin daha anlaşılır olması
- Eğitimci büyük oranda çok doğru kişilerden oluşturulmuş.
- Modern ve teşvik edici eğitim ortamı
- Katılımcılara sağlanan ifade ve değer özgürlükler çok iyi
- İnteraktiflik
- Network sağlanması
- Yaşamdan örneklerle yer verilmesi
- Doğrudan sahada çalışan kişilerin katılımı ve deneyim paylaşım
- Program sonucu birlikte bir şeyler yapabilme becerisi
- Görevlilerin çabası ve iyi niyeti, yardımı
- Farklı grupların bir araya gelebileceği, bakış açılarını paylaşabileceği bir etkinlik olması
- Coğrafi işaretleme, turizm, örgütlenme, değer zinciri gibi farklı konuların işlenmesi
- Eğitimcilerin yetkinliği, eğitim ortamı, yemek ve konaklama gayet iyiydi.
- Bu tarz eğitim programlarının bir benzerinin yok ve kıymetli.
- Böyle eğitimlerle bir network oluşturuyoruz, hocalar ile temas halinde olmamızda fayda var.

Katılımcıların programa dair “geliştirilmeye açık yönler” ile ilgili görüşleri, aynı zamanda bundan sonra gerçekleştirilecek olan eğitimler için önerileri de içerdiğinden bu iki bölüme dair görüşler birlikte sıralanmıştır.

- Eğitimcilerin sahadaki çalışmalara yer verirken Türkiye'de uygulanabilirliği hakkında araştırma yapmaları ve öneri sunmaları.
- Katılımcıların da kırsal kalkınma üzerine yaptıkları çalışmaları paylaşması
- Planlama ve içerik seçiminde daha interaktif yöntem belirlenmesi
- Kooperatif ürünleri eğitim boyunca gösterilip dayanışma sağlanabilir
- Kavramsal anlatımların daha fazla pratiğe yönelik olması
- Ders saatlerinin azaltılması
- Konulara hep birlikte ortak çözümler geliştirebilmek adına atölyeler yapılması
- Sadece başarılı örnekler verildi, başarısız örneklerle de yer verilmeli
- Eğitimler başka bir yerde yapılırsa saha gezileri açısından faydalı olabilir. Eğer bu şekilde yapılırsa kurumlar başka bir yerde kalma giderlerini karşılayabilir.
- Eğitim konuları farklı alanlarda seçilmesi yerine daha odaklı bir şekilde planlanabilir. Daha daraltılmış belli konulara odaklanmış eğitimler daha etkili ve eğitici olabilir.
- Tek bir konuya odaklanılmasını doğru bulmuyorum. Birbirleriyle alakalı konuların olması yerinde oldu bence. Bu farklılık da farklı insanların, farklı özellikleri olan kişilerin de kapsanmasını sağladı.
- Eğitim, köylerde yaşlılık, köye dönmek isteyenler gibi daha az konuşulan konuları konuşabiliriz.

- Eş zamanlı paralel oturumlar olabilir, katılımcılar olarak ilimizi çekmeyen oturumlar olduğunda diğer alternatifi değerlendirebilmemiz güzel olabilir.
- Şehir planlamacısının da programda olmasını isteriz. Kırsalda planlama ile ilgili mimari inceleme yapan birinin bu eğitim programında olmasını isterim.
- Müdahale sonuçlarını –olumlu olumsuz- örnekleri görebileceğimiz vaka analizlerinin de olmasını isterim.
- Yapılan gezilerin öncesinde beklenti analizi yapılabilir.
- Kentten köye geri dönmüş birinin deneyimleri de paylaşılabilir. Tersine göç gibi konular daha ayrıntılı konuşulmalı.
- Proje yönetimi, tasarlama, uygulama gibi konular da proje mantığını tazelemesi açısından programa eklenebilir.
- Program, kalkınma konusunda çalışmak isteyen, bu alana katkı sunmak isteyen üniversite öğrencileri ile paylaşılabilir.
- Katılımcı profili biraz esnetilebilir. Farklı profilden insanlar, sanatçılar, kaymakamlar gibi insanların da eğitime dahil olması faydalı olabilir.
- Kırsal Turizm başlığı altında mimar ya da şehir ve bölge planlamacı davet edilerek onların gözüyle bu konuya yaklaşım sağlanabilir.
- Sosyal etki analizi müfredata konulmalı
- Yerli genler hakkında bir söyleşi, bunların korunması ve defterlenmesi
- Program süresinin daha uzun tutulması, halktan kişilerin bu programlara katılması
- Türkiye'nin kırsal kalkınma deneyimi ve tarım ekonomisinin güncel durumuna ilişkin seminerler programa eklenebilir.

Sonsöz

21 Ağustos-25 Ağustos 2017 tarihleri arasında Hüsnü M. Özyeğin Vakfı ve Özyeğin Üniversitesi işbirliğinde gerçekleştirilen “Yerel ve Kırsal Kalkınma Uzmanlık Eğitimi Sertifika Programı”nın katılımcılar tarafından yararlı bulunduğunu görmekten memnuniyet duyuyoruz. Değerlendirmeler sonunda bu tarz eğitimlerin devam etmesi yönünde bir ihtiyaç ve talep olduğu görülmektedir. Bu değerlendirme raporu gelecek dönemlerde hazırlanacak olan eğitimlerin kurgulanması ve organizasyonuna ışık tutacaktır.

